

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Traducere din limba franceză

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a III-a

HOTĂRÂREA

din 26 iulie 2007

în Cauza Elena și Nicolae Ionescu împotriva României

(Cererea nr. 42061/02)

Strasbourg

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute în [art. 44](#) alin. (2) din Convenție.

Poate suferi modificări de formă.

În Cauza Elena și Nicolae Ionescu împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din:

Doamna E. Fura-Sandström, președinte,

Domnul C. Bîrsan,

Doamna A. Gyulumyan,

Domnii E. Myjer,

David Thor Björgvinsson

Doamnele I. Ziemele,

I. Berro-Lefevre, judecători,

și domnul S. Quesada, grefier de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 5 iulie 2007,

a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 42061/02, introdusă împotriva României de doi cetățeni ai acestui stat, doamna Elena Ionescu și domnul Nicolae Ionescu (*reclamanții*), care au sesizat Curtea la data de 15 noiembrie 2002 în temeiul [art. 34](#) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamanții sunt reprezentați de domnii Dănescu, Constantinof și Seidner, avocați din București. Guvernul român (*Guvernul*) a fost reprezentat de agentul său, doamna R. Pașoi, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. La 2 decembrie 2005, Curtea a hotărât să comunice Guvernului român cererea. Prevalându-se de dispozițiile [art. 29](#) alin. 3 al Convenției, ea a decis că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

4. Reclamanții s-au născut în 1932 și respectiv 1952 și locuiesc în București.

5. În 1950, în baza decretului de naționalizare nr. 92/1950, statul a intrat în posesia unui imobil, situat la nr. 4 în strada Despot Vodă din București, format din trei apartamente și din terenul aferent. Reclamanții sunt moștenitorii fostului proprietar.

6. La 5 decembrie 1997, în urma unei acțiuni în revendicare imobiliară, prima reclamantă și G.I. au obținut o hotărâre definitivă care constata ilegalitatea naționalizării și ordona autorităților să li-l restituie în calitate de moștenitori.

7. În ciuda recunoașterii judecătorești definitive a dreptului lor de proprietate, primei reclamante și lui G.I. nu li s-a restituit decât un apartament deoarece, în 1996, în temeiul Legii nr. 112/1995, statul vânduse chiriașilor două apartamente și terenul respectiv.

8. În 1998, prima reclamantă și G.I. au cerut instanțelor să constate nulitatea contractelor de vânzare. Ei menționau că naționalizarea era abuzivă și ilegală, că statul nu putea fi proprietarul legitim al bunului și, în consecință, nu putea vinde legal cele două apartamente.

9. La sfârșitul procedurii, prin două hotărâri din 23 aprilie și 8 mai 2002, Curtea de apel București a respins acțiunea lor pe motiv că chiriași erau cumpărători de bună credință.

10. G.I. a decedat la 4 martie 2003 și al doilea reclamant, unicul său moștenitor, a continuat demersurile în vederea restituirii bunului.

11. După adoptarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate abuziv, reclamanții au cerut restituirea apartamentelor vândute în temeiul Legii nr. 112/1995. Nicio decizie nu s-a luat nici până astăzi.

12. În 2005, reclamanții au vândut unui terț apartamentul ce le-a fost restituit.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT

13. Dispozițiile legale și jurisprudența internă pertinente sunt descrise în Hotărârile *Străin și alții împotriva României* (nr. 57001/00, paragrafele 19-26, 21 iulie 2005), *Păduraru împotriva României* (nr. 63252/00, paragrafele 38-53, 1 decembrie 2005) și *Porteanu împotriva României* (nr. 4596/03, paragrafele 21-24, 16 februarie 2006).

ÎN DREPT

I. Asupra pretensei încălcări a [art. 1](#) din Protocolul nr. 1

14. Reclamanții invocă faptul că vânzarea către chiriași a celor două apartamente și a terenului aferent, confirmată prin hotărârile din 23 aprilie și 8 mai 2002 ale Curții de apel din București, a încălcat [articolul 1](#) din Protocolul nr. 1 care prevede următoarele:

"Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor."

A. Asupra admisibilității

15. Curtea constată că plângerea nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate și o declară deci admisibilă.

B. Asupra fondului

16. Expunând faptul că în temeiul Legii nr. 10/2001 reclamanții au introdus o cerere de restituire a apartamentelor litigioase, Guvernul cere Curții să ia în calcul reforma instituită prin Legea nr. 247/2005 care are drept obiectiv accelerarea procedurii de restituire și, în cazurile în care o asemenea restituire se dovedește a fi imposibilă, să acorde o despăgubire constând într-o participație, în calitate de acționari, la un organism de plasament al valorilor mobiliare.

17. Guvernul concluzionează că reparația prevăzută de legislația română îndeplinește cerințele prevăzute de [art. 1](#) din Protocolul nr. 1 și că întârzierea înregistrată în restituire sau acordarea despăgubirii nu întrerupe echilibrul just de păstrat între interesele respective.

18. Reclamanții contestă argumentele Guvernului. Ei evidențiază că restituirea în natură a întregului bun ce le aparține este singura reparație de luat în considerare având în vedere abuzul autorităților. În orice caz, ei consideră că compensația pe care Guvernul o lasă să se întrevadă nu constituie o reparație efectivă și echitabilă a prejudiciului suferit.

19. Curtea a soluționat de mai multe ori cauze ce au ridicat probleme similare celor din cauza în speță și a constatat încălcarea [art. 1](#) din Protocolul nr. 1 la Convenție (a se vedea *Străin și alții*, citat anterior, paragrafele 39, 43 și 59; *Păduraru* citat anterior, paragraful 112 și *Porteanu* citat anterior, paragrafele 32-35).

20. După ce a examinat toate elementele ce i-au fost supuse atenției, Curtea consideră că Guvernul nu a expus niciun fapt și niciun argument ce ar putea conduce la o altă concluzie în cazul prezent. Curtea reafirmă în special că, în contextul legislativ românesc de reglementare a acțiunilor în revendicare imobiliare și a restituirii bunurilor naționalizate de regimul comunist, vânzarea de către stat a unui bun al altuia unor terți de

bună credință, chiar și atunci când este anterioară confirmării definitive în justiție a dreptului de proprietate al altuia, reprezintă o privare de bun. O asemenea privare, combinată cu lipsa totală a despăgubirii, este contrară [art. 1](#) din Protocolul nr. 1.

21. Ținând cont de jurisprudența sa în materie, Curtea consideră că în speță nerespectarea dreptului de proprietate al reclamanților asupra bunului lor, combinat cu lipsa totală până astăzi a despăgubirii, i-a făcut să sufere o sarcină disproporționată și excesivă, incompatibilă cu dreptul la respectarea bunurilor lor garantat de [art. 1](#) din Protocolul nr. 1.

Prin urmare în cazul în speță s-a încălcat această dispoziție.

II. Asupra aplicării [art. 41](#) din Convenție

22. În conformitate cu art. 41 din Convenție, *"În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă."*

A. Prejudiciu

23. Reclamanții cer cu titlu de prejudiciu material acordarea sumei de 300.000 euro, reprezentând valoarea actuală a apartamentelor vândute și a terenului aferent. Ei cer de asemenea 100.000 euro cu titlu de prejudiciu moral pentru frustrarea și suferințele cauzate de ingerința statului în proprietatea lor.

24. În privința cererii de prejudiciu material, Guvernul consideră că valoarea de piață a apartamentelor litigioase și a terenului aferent este de 91.393 euro și el prezintă un raport de expertiză în acest sens. În ceea ce privește cererea de prejudiciu moral,

Guvernul consideră că prejudiciul invocat ar fi suficient compensat în cazul unei constatări a încălcării.

25. Reclamanții contestă raportul de expertiză al Guvernului și prezintă un alt raport conform căruia valoarea reală a acestor apartamente și a terenului se ridică la 273.700 euro.

26. Curtea amintește că a concluzionat că s-a încălcat [art. 1](#) din Protocolul nr. 1 la Convenție din cauza vânzării de către stat a două apartamente și a terenului aferent, anterior confirmării definitive în justiție a dreptului de proprietate al reclamanților, combinată cu lipsa totală a despăgubirii.

27. Curtea consideră, în circumstanțele speței, că restituirea apartamentelor respective și a terenului aferent ar pune reclamanții pe cât posibil într-o situație echivalentă cu cea în care s-ar afla dacă cerințele [art. 1](#) din Protocolul nr. 1 nu ar fi fost încălcate.

28. Dacă statul pârât nu va efectua această restituire în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a prezentei hotărâri, Curtea hotărăște că va trebui să plătească reclamanților, pentru prejudiciul material, o sumă corespunzătoare cu valoarea actuală a apartamentelor și terenului aferent.

29. Curtea remarcă diferența mare dintre valoarea acestor bunuri, așa cum a fost stabilită de cele două expertize prezentate de către părți. Ținând cont de informațiile de care dispune asupra prețurilor pieții imobiliare locale și de elementele prezentate de către părți, Curtea evaluează valoarea de piață actuală a bunurilor la 150.000 euro.

30. În plus, Curtea consideră că evenimentele în cauză au provocat reclamanților o stare de incertitudine și de suferințe ce nu pot fi compensate prin constatarea încălcării.

31. Statuând în echitate, Curtea consideră că trebuie să acorde fiecăruia din reclamanți suma de 5.000 euro pentru prejudiciul moral suferit.

B. Costuri și cheltuieli

32. Reclamanții cer, prezentând acte doveditoare pentru susținere, 375,20 lei noi românești (RON), și anume echivalentul a 117 euro pentru costurile și cheltuielile suportate în fața instanțelor interne și în fața Curții.

33. Guvernul contestă în parte suma cerută, invocând că unele acte doveditoare nu precizează că cheltuielile au fost făcute în legătură directă cu obiectul cererii.

34. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea costurilor și cheltuielilor decât în măsura în care se stabilește realitatea, necesitatea și caracterul rezonabil al cuantumului lor. În speță, ținând cont de elementele aflate în posesia sa, Curtea nu poate pune la îndoială faptul că cheltuielile cerute au avut o legătură directă cu încălcările constatate.

35. În aceste condiții, Curtea consideră rezonabilă suma de 117 euro pentru toate cheltuielile pe care o alocă reclamanților.

C. Majorări de întârziere

36. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte marginale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

CURTEA,

ÎN UNANIMITATE:

1. declară cererea admisibilă;

2. hotărăște că a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;

3. hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să restituie reclamanților cele două apartamente ale imobilului situat la nr. 4 în strada Despot Vodă din București, vândute în temeiul Legii nr. 112/1995, precum și terenul respectiv, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu [art. 44](#) alin. 2 din Convenție :

b) că în caz de nerestituire statul pârât trebuie să plătească împreună reclamanților, în același termen de trei luni, 150.000 euro (unasutăcincizecimii euro) pentru prejudiciul material, plus orice sumă ce ar putea fi datorată cu titlu de impozit ;

c) că statul pârât trebuie să plătească de asemenea fiecăruia din reclamanți 5.000 euro (cinci mii euro) pentru prejudiciul moral și 117 euro (unasutășaptesprezece euro) ambilor reclamanți drept costuri și cheltuieli ;

d) că sumele respective vor fi convertite în moneda statului pârât la rata de schimb din ziua plății și că la acestea se va adăuga orice sumă ce ar putea fi datorată cu titlu de impozit;

e) că, începând de la data expirării termenului amintit și până la momentul efectuării plății, suma va fi majorată cu o dobândă simplă, a cărei rată este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte procentuale;

4. Respinge cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru rest.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la data de 26 iulie 2007, în aplicarea [art. 77](#) alin. 2 și 3 din Regulament.

Elisabet Fura-Sandström,

preşedinte

Santiago Quesada,

grefier